

De missie van Van Muiswinkel

De woede lijkt gezakt. Althans: de boze Baudet-ontmaskeraar Erik van Muiswinkel zoals hij zich op Twitter etaleert, is op het toneel weer de taaltovenaar van de spot. Als vanouds. In zijn nieuwe soloprogramma brengt hij een kleurrijke ode aan het Nederlands. „Zo reken ik meteen af met de beschuldiging van rechts dat ik niet van Nederland hou.”

Lunchen met Erik van Muiswinkel is een broodje kaas verorberen. De Haarlemse cabaretier trekt door het land met try-outs van zijn jongste voorstelling ‘Moojen ligjes in de lugt’. De titel verwijst naar een gedichtje over vuurwerk dat zijn dochter als kleuter schreef. Let niet op de spelling, kijk naar de vorm en de inhoud, is zijn boodschap. Waarmee de kersverse grootvader stelling neemt tegen wat hij ‘het onderwijsregime’ noemt. „Treiter mijn kleinzoon straks niet met flutregels over spelling, want het kan zo veel leuker en beter. Laat kinderen doen waar ze goed in zijn. Dat stimuleert hun zelfvertrouwen.”

Schatkamer

Om maar even die liefde voor de taal te onderstrepen: bij de try-outs van zijn nieuwe programma beweert hij doodleuk dat Nederlands „de beste taal ter wereld is. Volgens Nederlands wetenschappelijk onderzoek.” Hoog tijd dus om na zijn sterke hommagevoorstelling met werk van Drs P. in deze opvolger zijn favoriete liedjes met spitsvondige taalvondsten een nieuw podium te geven. „Ik kan best zelf nieuw werk schrijven. Dan krijg je liedjes die zeker een zeven en een half halen. Maar waarom zou ik dat doen als er een schatkamer aan nummers met een dikke negen ligt?”

Dus ging de lade open met vergeten parels van onder anderen Jeroen van Merwijk, Ivo de Wijs, Justus van Oel, Battus en Mike Boddé. „Iedere keer kom ik erachter dat er een jong publiek is dat die mooie teksten van vroeger niet kent. Laat mij die lade met dat moois maar opentrekken voor een jonge generatie.” Luister maar naar een tamelijk vrij uit het Frans vertaalde liefdesgeschiedenis, een absurdistische ode aan ‘het ding’ en het zogenaamd geïmproviseerde relaas over de droomhomo’s Otto en Joop, met louter de o als medeklinker. „Kom op joh, omhoog!”

Tijdgeest

Van Muiswinkel is met veertig jaar ervaring cabaretier genoeg om in zijn verbindende teksten de brug naar het nu te slaan. „De tijdgeest is dat je je op het podium niet al te boos mag maken over wat er om ons heen gebeurt. Niet kribbig worden. Je moet je verhaal daarom in goede grappen verpakken wil je ermee weggan.

Dus komt hij met een ironische verklaring waarom het riskant is om hem met zijn Zwarte Pieten-verleden op de kandidatenlijst van de PvdA te zetten. Weinig woke, zie je. „Ook al zag ik na zeventien jaar zelf in dat ik op het verkeerde spoor zat.” En over Poetin en de oorlog: „Ik moet mijn kleinzoon uitleggen dat we dankzij ons progressieve verleden geen leger meer hebben. Hoewel het onvoorstelbaar is dat de Russen zó moordlustig zijn. Maar dan ben ik nog net gereformeerd genoeg om te stellen dat we de vijand niet moeten nadoen.”

Janmaat

Het is maar heel even, maar toch komen de succesvolle imitaties van Hans Janmaat, Harry van Raaij en Anton Geesink uit zijn tv-tijd voorbij. „Voorals waarschuwing, voor kopstukken van nu. Want de geschiedenis leert dat wie door mij wordt geïmiteerd, binnen een paar jaar overlijdt.” Kijk dus maar uit, voetbalbobo's en Haagse veelbelovers.

Boosheid

Ben je milder geworden? Of ben je als theatermaker minder boos dan als twitteraar? „Op twitter ben ik niet boos, ik ben hard. En af en toe schiet ik uit mijn slof, ja. Je kan zeggen dat dat boosheid is, maar het is een onvermijdelijke reactie op wat er gebeurt. De retoriek van mevrouw Van der Plas, daar kan ik razend om worden. Zij zit straks met twintig zetels in de kamer. Dan weet je dat anderen daarna de rotzooi weer mogen opknappen. Met 92 duizend volgers zie ik het als mijn verantwoordelijkheid om daarvoor te waarschuwen.”

„Nee, ik ben niet milder geworden. Daar is geen aanleiding toe. Als je oplet en je ziet waarom dingen gaan zoals ze gaan, word je alleen maar bozer. Zoals er nu in rechtse kringen wordt gepraat over hoofddoekjes en vluchtelingen, dat was voorheen toch ondenkbaar?”

Maar hij wil zijn bestaan er niet door laten verpesten, zegt hij. „Moet ik mijn energie stoppen in de valse argumenten van types als Wierd Duk en Thierry

Baudet? Zonde van mijn tijd.” Zegt Van Muiswinkel, zoals hij met zichzelf lijkt te hebben afgesproken. Maar toch woekert het van binnen. „Door mijn afscheid van Zwarte Piet schilderen ze me af als een landverrader. Als iemand die niet van Nederland houdt. Dat is een bacil. Als je niet uitkijkt, blijft dat aan je kleven. Dus daar moet ik met spijkerharde argumenten recht tegenin gaan.”

Conference

Hij zou niet van Nederland houden? Hou op! „Mijn voorstelling is één grote ode aan de Nederlandse taal!” En hij het gezicht van de linkse kliek die niet weet wat er écht speelt in ons land? „Ik rij al veertig jaar door het land, ik praat met boeren, met leraren, met mensen uit achterstandswijken. Ik kom overal en ik lees nogal eens wat. Ga mij dan niet vertellen dat ik niet weet wat er leeft.”

En nee, dat is geen voer voor een vlamme conference, benadrukt hij. „Als je dat op het podium gaat uitleggen, is het niet leuk meer. Dan is het geen cabaret meer. In mijn voorstelling laat ik liever zien dat ik gek ben op Nederlands. Maar tegelijk wil ik niet dat het land van die taal wordt vergiftigd door matennaaiers. Ik zal niet rusten tot dat schorem weg is. Schrijf dat maar op.”

Erik van Muiswinkel speelt ‘Moojen ligjes in de luqt’, met pianobegeleiding door Guus van Merwijk. Te zien op 11 mei 2023 in Theater aan het Vrijthof te Maastricht.